

STABAT MATER

Automatisch roepen deze woorden de Kruisweg van Jezus op. De ouderen onder ons kennen het allemaal omdat we, als schoolgaande kinderen, dit lied zongen tijdens Goede Vrijdag. Het is een van beroemdste Latijnse gezangen uit de Middeleeuwen. Het lied is genoemd naar de beginwoorden van het gedicht 'Stabat Mater dolorosa' (De moeder stond door smart bevangen). Het gaat over de smart van Maria om haar gekruisigde Zoon.

Het gedicht bestaat uit 10 coupletten; elk couplet heeft twee keer drie versregels, die bij elkaar worden gehouden doordat telkens de derde en de zesde regel per strofe op elkaar rijmen. De inhoud is gebaseerd op de vertelling van de kruisdood van Jezus volgens het evangelie van Johannes. Hierin wordt verhaald dat toen Jezus gekruisigd werd Maria onder het kruis aanwezig was. Het beeld dat van Maria geschilderd wordt komt overeen met de devotie dat haar sinds de 12de eeuw afschilderde als de moeder van zeven smarten.

Deze zeven smarten zijn: 1. De voorspelling van Simeon bij de opdracht in de tempel dat de ziel van Maria door een zwaard doorstoken zal worden; 2. de vlucht naar Egypte; 3. het zoekraken van de 12-jarige Jezus als hij met zijn ouders de tempel bezoekt; 4. Maria die haar Zoon ziet hoe die zijn kruis naar Golgotha draagt (de vrouwen onderweg die Jezus volgden, terwijl zij zich op de borst sloegen en over Hem weeklaagden); 5. de kruisiging; 6. de kruisafneming; 7. de graflegging.

Het gedicht 'Stabat Mater' behoort officieel tot de misgezangen van het feest van Onze-Lieve-Vrouw van Smarten (15 september). Daarnaast is het altijd gebruikt op Goede Vrijdag tijdens de rondgang langs de veertien staties.

Oorspronkelijk is het een gregoriaans gezang maar de indrukwekkende tekst heeft in de loop der eeuwen veel beroemde componisten aangesproken. Het meest bekend is de toonzetting van Pergolesi.

Tijdens de Kruisweg op Goede Vrijdag hebben we gebruik gemaakt van een gregoriaanse melodie maar met een moderne tekst (20 keer drie versregels) van de dichter Willem Wilmink. De eerste twee strofen hiervan luiden:

De Moeder stond door smart bevangen
en met tranen langs haar wangen
waar haar zoon gekruisigd hing

en het was haar in haar lijden
of een zwaard haar kwam doorsnijden
dat dwars door het hart heen ging.

Met als voorganger pater Ton Bun was de Kruisweg een indrukwekkende plechtigheid. Hiermee is een oude traditie in onze kerk hersteld.

(Het hele gedicht van Willem Wilmink is te vinden op www.andreaskerkweurt.nl (Lezingen: Goede Vrijdag).
Foto: Detail koorraam 4 uit de Andreaskerk Weurt)

Andreaskoor (SV)

Uit: Andreasblad, nr. 6, 7 april 2018